

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarohie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și Administrația: Strada Măcelarilor Nr. 21.

Se prenumără și la poște și la librării.

În Bucuresci

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipscani 35

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Un număr costă 5 craciuri v. a. sau 15 bani rom.

Cu 1-a Aprilie v. 1892

se începe

Abonament nou

la

„Tribuna“.

Abonamentele se fac cu multă lesnătate atât în monarhie, cât și în România prin mandate postale (*Posta-utalvány — Post-Anweisung*.)

Se recomandă abonarea timpurie pentru regulata expediție a foii.

Domnii abonați sunt rugați a ne comunica eventual prelungă localitatea unde se află și **posta ultimă**; ear' domnii abonați vechi spre ușurare pot lipi pe mandatul postal **adresa tipărită** dela fâșiile, în care li-s'a trimis diarul până acuma.

Administrațiunea diarului

„Tribuna“.

Agricultură politică.

Vor fi oameni, și încă mulți, care vor reflecta: cum se poate un lucru, pe care se-l poată chema: agricultură politică?

Este adevărat, că o agricultură bine constituită este cea mai bună politică, și tot adevărat este, că o agricultură năpustită pe mâna sorții este cea mai rea politică. Pentru-că în cazul dintău agricultura produce mulțumire în poporațiune, în cazul al doilea nemulțumire. Ear' nemulțumirile produc agitațiuni și mișcări tumultuoase și în fine și revoluțiuni.

Care va să dăcă, legătura celor două cuvinte n'ar fi ceva de tot straniu. Din contră n'am pute dăca, că toată agricultura este politică.

Și cu toate aceste după obiceiurile țărilor moderne, când e vorba de agricultură, este vorba de un concept, care ne pune cu totul afară de domeniul politic. Căci ne face să ne aducem aminte de manipulațiune, prin care se facem pământul productiv, din care se scoatem dint'însul mai multe lucruri trebuincioase pentru existența diabolică și pentru asigurarea unei stări bune materiale.

Același concept ne aduce aminte de o mulțime de instrumente mai vechi și mai noue, de o construcțiune mai primitivă și mai perfectă. În fine ne aduce aminte de reuniuni agricole cu statute, din care sunt excluse cu totul discuțiunile politice, reuniuni, care în marginile legilor din țările respective se desvoaltă liber și neîmpedecate, afară de cele românești în regatul liberal și constituțional al Ungariei.

Precum vedem, lumea s'a datat a distinge între cestiuni agrare și cestiuni agricole sau de agricultură.

Cele dintău încep foarte bine în cadrul politic, fiindcă ele îndeobște sunt cestiuni de diferențe între anumite clase sociale, sau între anumite naționalități; cele din urmă nu mai încep, fiindcă nu pot fi cestiuni de diferențe decât între metodele de manipulațiune, care nu sunt legate nici de clase sociale, nici de naționalități.

Așadar' măcar că agricultura în rezultatele ei poate fi baza politicii în state civilizate, ca agricultură propriu dișă nu este politică. Pentru politică, după-cum am diș, rămân numai cestiunile agrare.

La noi în țările ungurești deosebirea aceasta nu rămâne totdeauna în claritatea ei.

Când posteritatea va veni, ca fără de preocupățiune să tracteze cestiuni agrare și de agricultură din țările noastre, le va găsi pe unele și pe altele de multe-ori încalcite. Mai cu seamă ce privește tractamentul solului îl va găsi în multe cazuri amestecat în cestiunile agrare. Așa d. e. segregarea și comasarea, care ar avé să fie cestiuni mai mult de manipulațiunea solului, în multe cazuri au dat și dau privilegii la fărări politice.

Însă noi nu voim să ne ocupăm astăzi cu deosebirea între agrarism și agricultură. Astăzi să ne mulțumim, după cele premise, a atrage simplul atențiunea cetitorilor nostri, în cea mai mare parte agricoli, asupra unei intriniri mari a reuniunilor agricole maghiare din țările ungurești, care la începutul săptămânii acesteia a avut loc în Budapesta.

Reuniunile de agricultură, după firea lor, am vedut, că au să fie libere de politică. Însă, după-cum cunoaștem noi pe concetățenii nostri maghiari, putem presupune, că vor fi tratat cestiuni agricole fără de a avé considerațiuni sau reserwațiuni politice?

Ar fi ca concetățenii nostri maghiari să se fi desbrăcat cu totul de natura lor șovinistă. Ceea-ce este de necredut, când ei fac cestiune politică și din unele concetățenii lor; când diaristica lor politică cu o franchetă uimitoare provoacă la corupțiune morală pe concetățenii lor, la renegarea trecutului lor, a naționalității și a numelor lor între aplausele unei naționalități fanatizate întregi.

Știința este pusă în serviciul naționalizării statului maghiar, aplicarea practică a științei în toate ramurile deasemenea. Tot așa comerțul, industria și cum? agricultura să rămână ignorată?

Pe noi nu ne preocupă atât ceea-ce s'a străcurat în public din conferența dela Budapesta. Nu ne preocupă ceea-ce a rămas între membrii conferenței. Și mai cu seamă, fiindcă scim cum se procede din cea parte în afaceri de agricultură. Tumulte din vara trecută, la ei acasă, ne revoacă în memorie ce fel de oameni sunt acei concetățenii maghiari, care preocupăți tractează cestiuni de agricultură la mese verzi.

Mai departe segregările și comasările câte se fac în părțile locuite de Români, cu puține excepțiuni, deasemenea sunt tot atâtea advertisemente la adresa Românilor. Nu începe îndeodată, că în conferența din Budapesta a fost vorba de agricultură. De sigur însă a fost vorba de o agricultură politică, pusă în serviciul naționalizării statului ungurești din țările maghiare.

Noi Români din țările ungurești ne interesăm mult de situațiunea politică și ne dăm toată silința, ca să o ameliorăm. Însă prip această încă n'am satisfăcut întru toate datorițelor ce ni-le impune apărarea existenței noastre naționale. Ar trebui să fim și în punctul afacerilor de agricultură mai circumspecți și mai întreprindători.

Români, care în partea cea mai mare sunt agricoli, ar trebui să fie cu deosebită atențiune față cu toate afacerile, care privesc agricultura. Ar trebui să se intereseze cum se preîntâmpine toate neajunsurile, câte li-ar pute veni din ori-și-care parte în dauna agriculturii lor.

Spre sfârșitul acesta însă nu ajunge numai ca să fie muncitori buni și conșciențioși. Trebuie să se scie folosi de toate avantagiurile, câte le oferă progresul ce l'a înaintat starea agriculturii în țările mai înaintate decât sunt țările locuite de Români.

Acăsta însă numai pe calea reuniunilor agricole se poate, și cu durere trebuie să vedem, că tocmai pentru aceste este foarte puțin sentiment între conaționalii nostri.

Ca perfecți să fim în apărarea cauzei naționale, nu ne putem dispensa de a atrage atențiunea asupra indicațului defect, putem dăca, care trebuie înlăturat cât mai curând.

Din temniță. Din Anvers ni-s'a trimis următoarea scrisoare:

Anvers, 19/31 Martie 1892.

Dlul Ioan Macaveiu,
correspondent al „Tribunei“.

Salutăm cu bucurie liberarea D-tale din lanțurile durerii, în care dușmanii nostri încătușează pe toți acei fii ai neamului nostru, care își ridică vocea și protestează contra celor care calcă legile și desprețesc libertatea.

Un popor, ai cărui fii știu să sufere cu atăta bărbăție și abnegațiune pent-u suferințele lui drepturi, este mare. Un asemenea popor calcă cu siguranță cătră un viitor vrednic de el.

Studentii români dela academia din Anvers:

George Moroianu, Vasile Capșa, A. Lițea, T. Andreescu, I. Gheorghiu, St. Stoescu, D. C. Ionescu, I. Gavrilescu, George Magălea, G. Ionescu, I. V. Săvescu, G. Eremie, V. Suditu, G. N. Gologan, N. Calfagloru.

REVISTA POLITICĂ.

Sibiu, 26 Martie st. v.

Transacția în Boemia.

În ședința dela 5 Apr. a dietei boeme s'a pronunțat Smeykal, conducătorul Germanilor, în afacerea transacției. El a diș, că rezultatul pertractărilor este un succes pentru Cehii-tineri. A declarat apoi, că Germanii și-au făcut datorița și că Cehii-tineri nu acestora, ci Cehilor-bătrâni li-au făcut opoziție, voinde delăturarea lor. Manifestațiunile feudaliilor au avut în vedere numai dispozițiunile Cehilor, nu și ale Germanilor, și arată spiritul ostil, care a silit pe Germani la 1886 să ese din dietă. Atitudinea feudaliilor și a Cehilor-bătrâni, Smeykal a numit-o necredință cătră angajamentele luate. Situațiunea este posomorită pentru Germani, dar' ei nu descuragiază. Zeit-

hammer a declarat în numele Cehilor-bătrâni, că nu acestia, ci împregiurările schimbate sunt de vină la cele întâmplate. El speră însă, că cu timpul se va pute face o transacție acceptabilă pentru toți. I. Greg și contele Pálffy au apărât punctul de vedere al Cehilor-tineri și al aristocraților. Cel dintău a diș, că datorita Cehilor este înainte de toate a combate actualul sistem politic centralist, ear' al doilea a declarat, că feudalii au purces leal și nu sunt dușmanii Germanilor.

Din România.

Alaltăieri s'au început în camera din Bucuresci debaterile asupra budgetului pro 1892—93. În aceeași dișenatul a votat legea, votată deja în cameră, despre stabilirea prețului pământurilor vândute țăranilor în loturi din moșiile statului.

În ședința premergătoare a senatului a răspuns ministrul de externe dl Lahovary la cunoșcerea interpelațiunei dlui Aurelian în afacerea relațiilor comerciale cu Germania. Ministrul a diș, că crisa din Brăila este înainte de toate cauzată prin speculațiuni nechibzuite și prin scăderea generală a prețurilor. Nu tăgăduiesc însă, că tariful diferențial german încă a contribuit la crisa. După-ce convenția comercială a României cu Germania a expirat, această din urmă nu a mai luat în considerare interesele românești la stabilirea noului seu sistem vamal. România însă nu poate face nici o pretensiune în această privință, neavând tractat scris cu Germania. Cu toate aceste guvernul a început pourparleu-ri cu cel german.

Se telegrafează din Bucuresci, că a sosit acolo trimisul Greciei la Petersburg, dl Paparigopulo, care este acreditat și la curtea română, ca să predee regelui Carol scrisorile de acreditare.

Din parlamentul maghiar.

Despre ședințele dela 4 și 5 Aprilie n. ale parlamentului maghiar se dau următoarele informațiuni:

Prima cestiune, asupra căreia s'a produs discuțiune în ședința dela 4 Aprilie a fost propunerea ministrului de finance privitoare la numirea de viceguvernor maghiar al băncii austro-ungare a lui Hieronymi, care numai la cas, dacă acest post este compatibil cu mandatul de deputat, este dispus a primi numirea.

— Messieurs et Mes-dames! S'ascultăm!

Fiți atenți!
Trembecki ocupă locul din mijloc înaintea publicului și începu a ceti. Cu vocea-i sonoră înăbușă destul șirurile mai meduoașe, și cu o bogată de figurii limbice zugrăvi Ucraina, istoria patriei și schimbarea regimului.

Ajungând cu firul descrierii la familia Potocky și ridicându-o mai presus de toate, contele Felix îmbrătoșă pe bătrânul poet, căruia ca ploaia i-se versau lacrimile.

Ascultătorii erau pătrunși de însuflețire. Linșteța s'erbătorească năim n'o conturbase. Când deodată răsuna din fundul grădini o cântare.

„Trădător ești fin de vodă,
„Ce te numesci Potocky...
„Doamna-și bate joc de tine...
„Tron, purpură tu-ai dori“...

Cântec ucrainesc, lătit foarte, — tot omul îl scie. Oaspeții îl au dișă și înțelegând tot cuvântul, se uită unii la alții cu un zimbet desprețitor. Contele îngălbinii. Buzele îi tremurau.

— Măi lachei! Cine coutează a ne conturba? de sigur vr'un țăran beat.

Lacheii nu erau în apropiere; cântecul în cetă și Trembecky continuă declamarea. Zugrăvia Sofiivka. I-a descris toate băcurile, păraiele, stâncile, cavernele, minunile insulei și cu toate preamărind pe stăpânii lor.

Poetul într'atâta fermecase ascultătorii sei, încât uitaseră de cântarea ironică de mai înainte. Poetul în urmă își aduce aminte și de mormântul lor; le dorește apoi viață în delungată, și publicul la aceasta erupse în

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Poetul de curte.

— Novell —

Trad. de D. Voniga.

(Urmare și fine.)

— Sofie! Sofie! zimbescă dar' și-ți întinde mâinile spre sărutul împăcării. — Așa, așa. Ha, ha! Îți plac sărutările, dle Trembecki? Așa că întineresci...? Priviți cum roșesc, ca un copil, asta îmi place! Aceasta e naivitatea privitorului și însuflețirea.

Trembecki a uitat de călătoria lui, și-a uitat scopul înalt, a uitat lecțiunile lui Charon, a uitat toate... Cu atăta plăcere privia ochii strălucitori, zimbetul fermecător, și asculta expresiunile grațioase.

...Nici-odată nu l'a pătrunsă musica așa de tare, nici-odată n'a au dișă așa cântare frumoasă, ca ceea-ce răsuna în onoarea lui, aceste toate pentru el, aceasta e un adevărat triumf!

Gondolele se opriră lângă o insulă ce semăna cu un buchet de flori, peste care cei mai frumoși fluturi sburau, și unde săltau cele mai frumoase virgine.

Sofia la brațul șambelanului (ear' ca Oasian și Malvina) se preumblau printre și prurle de fete frumoase, unde la tot pasul li-se proșterneau flori...

...În cortul splendid mesele erau întinse pentru două sute persoane. De pe toată turla și piramida strălucia monogramul poetului! Poate păhărele de șampanie spumegătoare în sănătatea lui se goliau. Toate privi-

rile domnilor erau îndreptate spre poet. A lui era gloria! Imnurile și toate îl glorificau.

— Ce nebulie! — cugeta în sine fermecatul Trembecki depărtându-se de insulă, — acum la bătrânețe am voi să câștig laurul... când cunoștele aici sunt atâtea de le-ai pute dăca cu carul.

— Contel! Aici toate își au însemnătatea și numirea lor, — cum se va numi insula? Știu, că va trebui pentru poezie, — întrebă Trembecki eșind la liman.

— Anti-Circe se chiamă, după ceea deosebită însușire, că aici tot animalul se perfecțiunează în dezvoltarea sa, — se ridică dar' ceea-ce sub domnia lui Circe a decăzut...

— Așa e! Această minune s'a întâmplat și cu tine — adăuse contele glumind, nu demult erai ca un taur sălbatic, și abia ajunseși pe această insulă și te prefăcuși un Phoebeus.

Trembecki creșu potrivit să aplaudeze și el această glumă nebulă, — în bucuria lui era însă durerea ascunsă.

— Chemați pe dl șambelan și apuneți-ți, că deja de o oară cu atăta nerăbdare îl așteptăm!

Contele părea foarte indispus, pe când comunica această poruncă mareșalilor sei.

— Dar' nici nu-i este destulă onoare grația unui asemenea domn, — șopti un curtean.

— După ameați e mai plăcut a asculta versuri, — cugeta în sine contele. — Corpul fiind ocupat cu mistuirea și spiritul înclinat spre somn, ușor adoarme. — Într'a-

devăr mult perde Trembecki cu această întârziere.

Conversarea se părea a fi tot mai groasă. Stăpânul își perdă paciența, dar' Sofia cu înțelepciunea ei îl scii liniște.

— Precum știți, Trembecki în poeziile sale descrie Sofiivka, cerul ei senin și aerul plăcut — ar fi păcat a rămâne în odaie, a nu ne delecta în frumsețea grădini.

— Una din altele se vor nasce frumsețile, observă un oaspe.

— Pe lângă aceea se va deștepta și spiritul.

— Așadar', doamnelor și domnilor, — vă rog să chemați pe șambelan în grădină. Pe o ușă de sticlă intrară părechi strălucitoare.

La poalele unei coline de unde strălucese mărețul palat curg două riulețe, care dispar în bărcul ploilor, adumbrindu-se de două insule acoperite cu flori.

Deasupra apelor limpedi înotau superb lebede albe ca gândurile femailor, care fantasează despre cer. — Apoi se ne mai închipuim căle traverse și presărate cu nășip alb, verdeața întunecoasă, podurile înguste de peste riulețe, — băncile aședate în umbra deasă a arborilor, prospectul unui lac mai îndepărtat, de pe al cărui plaiu se ved casele suburbiului Tulpa printre negura albăstrăie.

În acest chip ne putem face idee, că ce impresiune face această grădină asupra privitorului; — cu drept merită numirea de Charo, — adevăc frumoasă.

Întreaga societate cașcăcă, fomând un semicerc la umbra teilor și a stejarilor, în-

tr'un loc răcorit de un izvor ce ese din o stătuă de peatră.

Se făcu liniște.

Ascultători sau critici? Unul se însuflețese înainte, altul caută, eroarea în cele nevedute; acesta se prepară pentru apleadare, celalalt ride ironic. — Și dacă poetul va prelege chiar despre ce nici s'a mai au diș și va rămâne la propus.

— Eată vine pan Trembecki!

— Bine ai venit!

— Bine c'ai sosit! îl salutară din toate părțile.

Presentarea i'a fost ca totdeauna. Buclele i-au fost cu multă îngrijire padrate.

Costumul lui era sərbătoreșc. Deși era bătrân, se părea că nimic n'a uitat din eticheta dela Versailles. Același caracter viu, aceleași idei sublime, observări raționale; ear' față cu damele Trembecki încă era tot cel demult.

— Bravo! Bravo! ne bucurăm, că nu vii cu mâinile goale — dișe contele Felix, arătând pe hărțile ce le avea poetul în mână.

Ah, que de delices! a au dișă întâiu aceea, ce nicăiri n'a eșit de sub tipar! strigă o damă literată.

— Versuri proaspete — *passis moi cote expressica* — așa-mi plac ca mâncarea delicată.

— E drept, că ceva mai poetic decât poezia nu-mi pot închipui; o, poezii acestia.

— *Des platitudes des biseries*, mai curând se încetățenesc.

— *Tant mieux*, pentru aceasta poporul nici-odată nu va ajunge la potestate.

Horánszky crede, că dieta nu poate să se rotească decât asupra unui fapt împlinit, deci n'are să se discute compatibilitatea ori incompatibilitatea decât atunci, când s'ar fi făcut numirea lui Hieronymi.

Ministrul Weckerle crede, că ar fi practic ca deputații să se rotească acum pentru stabilirea unui principiu: făcându-se apoi numirea, nu o să mai trebuie să discute, căci atunci toată chestiunea poate să o rezolve președintele camerei, și anume conform votului dat acum.

Horváth Gyula dice, că până după numirea comisiunii nu poate să discute propunerea.

În cele din urmă ministrul nici nu mai stăruie pentru trimiterea la comisiunea de propuneri a propunerii sale.

S'a discutat apoi proiectul de buget, și anume capitolul „cancelariei de cabinet”, unde opoziția a atacat vehement pe guvern, pentru că nu știe să susțină drepturile și demnitatea Ungurilor, care deși plătesc jumătate din suma pentru întreținerea acestei cancelarii, totuși din 27 funcționari nu sunt decât 3 Maghiari, ceilalți sunt Nemiți.

La discuțiunea înscăsa a luat parte Horváth Gyula, căruia i'a răspuns ministrul Szögyény-Marich, și apoi Horánszky și Pázmándy, căror a replicat contele Szapáry, prim-ministru.

Szederkényi a întrebat apoi pe primul ministru, dacă este adevărat, că la palatul parlamentului ce se construiește s'au observat deja și până acum crepături? și dacă pe 1895 vor fi atât de înaintate lucrările, încât să se poată în parlament ține ședințe festive cu ocazia sărbătorii milenului.

Primul ministru a răspuns că nu este exactă scirea despre crepături ce s'ar fi ivit în clădirile efectuate, și că până la 1895 va fi gata o sală, în care să se poată ține ședință.

Hoitsy Pál a învinovățit ministrul pentru proasta întreținere a soldaților. Dice, că pentru hrana unui rob se cheltuiesc mai mult pe di decât pentru a unui soldat.

Secretarul de stat Gromon a răspuns, că ministrul de război cheltuiește atâtea „cât i'a votează”. A apărut apoi și pe oficerii superiori învinovății de opoziție că cheltuiesc prea mult cu caii și alte sporturi.

Despre ședința dela 5 Martie se scrie:

Csanády Sándor nu primesce nici ca basă de discuție proiectul de buget al cheltuielilor comune. Dice, că ar saluta cu bucurie ziua, în care venitul ar da jos de pe capul Monarchului Coroana împărătească austriacă. Austria și Viena să se ducă la Germania, și să învieze Polonia-liberă, eată ce dorește deputatul kossuthist.

Bolgar Ferencz combate din proiectul de buget cu deosebire capitolul cheltuielilor militare comune. Arată risipa ce se face la hrănirea soldaților și cum acestia ar pute să fie întreținuți mai bine, dacă ar avea o administrație mai bună.

Au mai vorbit Polónyi, căruia i'a răspuns ministrul Szilágyi, și apoi Hodossy. La urmă primul ministru a răspuns tuturor opoziționalilor. A apărut cu deosebire ministrul de externe dicend, că s'ar lua bucurios în serviciul acestui departament și Maghiari, dar ei nu se prezintă între concurenți.

strigăte de bucurie și aplause. Femeia frumoasă (zimbia; ear' Felix neputându-i grăi, o strine la tine. —

Ceva divin! frumseță admirabilă, rime dulci și idei sublime!

Sgomotul încetă, urmă finitul poeziei, când earăși se auă din tufșul din apropiere răsunând cântarea:

„Nu-i mult până va sosi
„Oara și va bate
„Să te aruncăm în iad,
„Măi căne turbate“...

Trembecky cu perorația lui, și oaspeții cu sgomot și tusa voiau să îneco glasul ce se auă — dar' se făcu numai decât o liniște mormentală. — Oaspeții se rușinară, deveniri palid și în cea mai mare perplexitate. Poetul tremura, încât și-au scăpat și scrisurile din mână.

Mai marele confederațiunii dela Tiroviș luptase cu o mănă nebuatică și mustrare de cuget. — Sofia a leșinat. — Contele Felix își acoperi fața cu batista și grabi spre palat.

— Aduceți medic! — strigă cineva. —
— Să căutăm priu grădină, — diceau alții.
— Tălhari stănt ascunși aici?
— Cineva a cântat o cântare, care a iritat pe contele. —

— Alta nimic?
— Dar' nu i destul!

Servitorii cutrieraseră grădina cu deamă-runtul. — În desimea pomișorilor află un copil de grădinar, care săpa o groapă pentru nisece plante. —

— Tu ai cântat aici? întrebară pe bietul. —

Majoritatea a votat capitolul.

La „cheltuieli extraordinare” a vorbit Apponyi. Discuția asupra acestui capitol se va urma și în ședința viitoare.

Despre discuția ce se va mai urma în parlament, „Bud. Corr.” este informat, că înainte de Pasci mai sânt să se discute numai capitolele ministerului de interne și agricultură, bugetul ministerului de comerț, din cauza boalei ministrului Baross, se va discuta numai după Pasci, și se va începe anume Joi, la 21 Aprilie.

Epilog despre alegerea din Baia-de-Criș.

Domnul I. German, ual dintre susținătorii zeloși ai cauzei naționale în Zarand, ne scrie următoarele:

Brad, 3 Aprilie 1892.

Timp de două luni am fost suspiciionat în modul cel mai insolent în unele cercuri preoțesci din Zarand, că eu am publicat în „Gazeta” și „Tribuna” pe preoți, care s'au compromis cu ocaziunea alegerii din Baia-de-Criș. Ba, ce e mai mult, un oracol, căruia din nasere îi lipsește o doagă, a debutat și în coloanele „Gazetei” cu suspiciunile contra mea; ear' acum în numărul 65 al „Tribunei” cu o naivitate copilărească vine părintele Ioan Irimie și, după-cum alții i-o pun în peană, așa aruncă suspiciunea asupra mea. Aș fi un poltron, dacă aș mai rămâne și acum în rezervă ce mi-am pus un timp destul de îndelungat. Voi să răspund încât numai se poate de scurt.

În 1887 d-ta, părinte Irimie, ai fost imbrăncit de către gendarmi cu ocaziunea alegerii din Baia-de-Criș. Erau gendarmii la porunca pretorului Márkossy. La acest M. te-ai dus d-ta, ca să te recomande ministrului ca să capeti 50 fl. v. a. Nu e aceasta o umihre sub toată critica? Dicei, că în 1890 i'ai rupt — fapt e că: „i'ai scrintit piciorul”. Ajutorul i'ai primit în 1891, după-ce ai fost trecut peste pericol și peste spesele cele mari. Pentru-ce nu ai mers la consistor după ajutor?

Credeați poate, că un M. . . și ministrul au mai mare durere față cu d-ta ca consistorul? Și apoi nu ești sărac, ci mai mult avar! Dicei că: „nu ai luat deobligamentul și nu i'ai cerut nici pretorul, nici alții, ca să-ți schimbi părerea în afaceri politice”. Dicei, că preotul din Brad și alții au primit ajutor și au lucrat în afaceri politice după convingerile lor.

Fiindcă e vorbă de ajutorul de stat, voi să constat, ca să o știe și părintele Irimie, că dintre preoții cei împărțiiți din ajutorul de stat numai unul, — cel din Brad, — nu este compromis față cu alegerea din Baia-de-Criș. Ceialalți toți, până la părintele Irimie.

Să aduc casuri concrete. Un preot din cei numiți prin „Cocle” în numărul 33 al „Tribunei” merge la pretorul în Brad și întreabă, — tocmai înainte de alegere, — că nu ar pute să capete ceva din ajutorul de stat? Răspunsul pretorului fu: „Să vedem cum vă purtați la alegere!”

În ziua de alegere, 29 Ianuarie, în Baia-de-Criș pretorul M. . . între 2 martori mi-a dîs relativ la unii preoți împărțiiți din ajutorul de stat, și alții și cu bani de ai lui H. . . „acea sînt de ai mei, care nu mi turbă apa”. Un alt preot mi-a mărturisit, că

— Eu, da, căci almintrelea m'aș prea urf lucrând! răspunse copilul voios.

— Dela cine ai auzit cântarea aceasta?

— Satul întreg!

— De sigur e unul dintre inimiții contelui.

— Mănia poporului! striga un confederaționist de Tiroviș strângându-și pumnii. —
— Vai de noi! se apropie zilele lui Gonta, mai marelui Cazacilor. — Vai, când un verne ca acesta cutează măcar cugetul să-și ridice contra stăpânului său! — apoi eu o compătimităre desprețuitoare se întoar-se de către copilul infrișat, care aici nu știu ce a comis.

— Ce cugetă, șambelane? întreba cineva pe poetul aprofundat în cugete. —

— Vocă populi. . . ! răspunse cu răceală. —

De aci înainte aera-ori se mai ivi șambelanul în salon; zile întregi petrecea în o odaie laterală a palatului. —

Toaleta și o negligease, ocolia pe toți. — Câte odată cu serviciul său juca câte o parte în șac. — Distracțiunea lui cea mai predilectă eră păsăritul; a umplea paserile prinse.

Finea vieții lui era foarte caracteristică. — Credea în nemurirea sufletului, pentru aceea căutaprieteni între paseri. — Cătră finea vieții propriile sale versuri așa le uita-se, încât — cum vorbește lumea — nu-și recunoșea operele sale în cântările ce răsunau din tufșurile grădinii.

După L. Siemienski.

a mers la urnă fiind angajat prin ajutorul prestat de pretor în un cas de nenorocire.

E fapt dar' constat, că ajutorul de stat împărțit prin ministrul la preoți e un mijloc de corupțiune, și cine îl primesc fie din sărăcie, fie din lăcomia după bani, nu mai poate fi creștat drept apărător al intereselor poporului nostru.

Dar' preotul din Brad, va dice părintele Irimie? Ei bine! Preotul din Brad, — dacă s'ar încumeta a lucra în contra intereselor poporului în afaceri publice, — nu ar pute nici 2 zile să aibă viață tignită. A făcut păcatul de a primi bani dela ministru, dar' cred eu, că rău îi pare și aji, făcându-se amintire de dînsul.

Părintele Irimie dice, că eu am făcut scandal public din aceea, că dînsul mi-a spus despre primirea alor 50 fl. din ajutorul de stat. Eu am cetit prima-dată în ziare maghiare, că Ioan Irimie a căpătat 50 fl. Nu aveam dar' lipsă de spusele dînsului. Chiar dînsul a făcut scandal public, căci fără de a-l provoca eu, spune publice, că a căpătat. Se vede, că dînsul e foarte liber de gură și față cu propria lui persoană. Eu și uitasesm ce mi-a spus dînsul pe cale către Baia-de-Criș.

Dice părintele Irimie că: „din centrul Bradului au luat arginții lui Iuda peste 8—10 alegători, și pe care ca om genial, fiind prezent la alegere, să-i fi abătut dela calea peririi”.

Nu 10, ci peste 30 inși alegători din Brad au luat bani, deoarece în Brad în 3 locuri — quasi publice se cumpărau voturi cu 3—10 fl. și mai scump votul.

Dintre cei-ce au căpătat bani, au rămas cei mai mulți însă acasă; eară din 10, care au mers în Baia-de-Criș, care au fost apostrofați la plecarea din Brad, cât și în Baia-de-Criș publice prin mine — cinci nu au votat, ci s'au reintors acasă. Dintre cei care au votat pe bani, d.e. Vințel, Bolcu — bătrân slăbănog, Florea om bețiv, Baianț, om avar, care are un ficior preot, i-am chemat acasă la mine în Brad, — îndată după-ce au primit banii — împărțiiți prin un ren-gat în Brad, — i-am înfruntat încât și aji m'incun-giură. Ei bine, din 90 alegători din Brad, numărul mic de votanți dovedește, că nu este sat fără oameni netrebniți. Da! Am fost present în ziua de alegere în Baia-de-Criș, și am făcut-o aceasta pentru-ca să pot urmări toate fazele alegerii, — și astfel pe viitor să pot servi cu date, când vorba va fi de disciplinarea alegătorilor. — Numai fiind present m'am putut convinge, care dintre conducători și-au lăsat pradă alegătorii? Numai fiind present am putut constata, că o parte din preoți din tractul Halmagiului înșiși veniră cu alegătorii spre jertfire, pe când din tractul Bradului o parte bună își trimiseră oile toate — rămânând ei acasă cu banii primii dela I. și H. . .

Numai fiind present la alegere m'am putut convinge, că dintre fruntașii nostri săteni, unii membri ai comitetului electoral, își vîndură voturile și veniră alături cu alți alegători mituiți. Eată câteva casuri dure-roase:

Alegătorul Miclea din Valea-Brad, Popovici, Bașa etc., care în 1887 au fost aruncați în temniță din cauza lui H. . . acum veniră și-și dădură votul pentru H. . .

— „Și d-ta aici, nene Popovici?” Apoi bine, dle!

Preoții nostri (din Rișculița) încă au venit, de ce se nu viu eu? Am apostrofat și pe preoți, dar' era tardiv.

Alegătorului Miclea i-am dîs: „Pentru aceea i'am trimis eu de mîncare în temniță în 1887, ca să ne faci de rușine neamul românesc?” Retac alte casuri drastice ce am mai avut în Baia-de-Criș. — Că nu am mers să votez în Baia-de-Criș, o știe părintele Irimie și au știut-o și străinii. Pretorul M. . . în prezența părintelui Bolboca și diaconul Joldea, cu care împreună ne-am făcut note despre fazele alegerii, — mi-a dîs: „D-ta știe că ai venit să vezi cum se întem-piă alegerea, dar' nu ca să votezi!” De sigur! îi răspunsei. De altcun o știe părintele Irimie, că în 1884 și 1885 nu mai puțin ca 4 procese mi-s'au făcut în urma atitudinii mele la alegere. Două denunțări s'au făcut la tribunal, eară două la comitele — eram taxat de agitator. Investigarea, condusă de procuror în un rînd, și altă dată de judele Eder, precum și cele conduse de pretorul, nu au putut scoate nimic la cale, nici atăta ca să fiu pus sub acuză. Și cine era autorul spiritual al denunțării la tribunal? Unul din bunii preoți, care de astă dată m'a suspiciionat că am publicat în ziare pe preoții compromiși. Mi-s'au pus în perspectivă și acum mari neplăceri — creștându-mă de „Cocle”.

Poftească înainte! Eu voi rămâne tot omul de mai înainte la locul meu. Una m' mir! Pentru-ce se caută cu luminarea după „Cocle”? De ce tocmai prin Brad? Amară decepțiune! S'a creștat poate, că numai presupusul Cocle are curajul a descoperi răul? Dacă nu era „Cocle”, erau 5—6 poate, care descoperiau răul. Astăzi nimic nu se mai

poate subtrage dela controla opiniunii publice. Sînt și în Zarand oameni rezoluți, care se demase pe cei-ce tradază interesele naționale!! Cine e curat, rectifice-se! Nu deee ansă străinului, care poate din răutate voește să blameze.

Înainte însă trebuie să ne uităm, oare nu avem musca pe căciulă?

Acum la încheiere, fie-mi permis a observa următoarele:

1. Alegătorii din cercul Băii-de-Criș au mers nedisciplinați la urnă.

2. Corupțiunile au fost mari și negenate.

3. Că în multe comune — chiar conducătorii — preoți și fruntași mireni — au fost corupți.

4. S'a putut vedea, că educațiunea politică a unui popor nu se face în două-trei zile înainte de alegere, ci ani de-arîndul trebuie alegătorii instruiți despre drepturile lor electorale.

În 2—3 zile lucră banul cu efect, — dară nu capacitatea.

5. S'a constatat, că unde conducătorii au intervenit, alegătorii au ședut acasă, d. e. în Crișior, Brad, Sdropti etc., și corupțiunea nu i'a avut efect.

Consecuența ar fi: reorganizarea cât mai urgentă a clubului electoral din elemente constante, eliminându-se cele răcitate.

Venirea în atingere mai des cu alegătorii.

Popor mai bun și blând ca în Zarand nu e, dară are lipsă de multă lumină! Sapienți sat.

Cu stimă
I. German.

Manevrele anului 1892.

Se telegrafează din Viena, că Maiestatea Sa a aprobat deja planul de manevre pentru anul acesta, care este următorul:

Manevre mai mari cu exerciții de concentrare și cu exerciții în divizie de cavalerie vor avea corpurile de armată 10 (Przemysl) și 11 (Lemberg).

Manevre în corp de armată cu exerciții de concentrare vor avea corpurile de armată 4 (Budapesta) contra 13 (Agram). La cel din-tău vor fi și exerciții în divizie de cavalerie la al doilea în brigadă de cavalerie.

La corpurile de armată 9 (Jesofstadt), 1 (Cracovia), 6 (Cașovia) și 7 (Timișoara) vor avea loc manevre finale de câte două zile în divizie contra divizie.

Corpurile de armată 2 (Viena), 3 (Graz), 5 (Pojon), 8 (Praga), 12 (Sibiu) și 14 (Innsbruck) vor ține numai exerciții în divizie, respective în brigadă de cavalerie. Corpul de armată 15 (Seraiovo) va ține manevre finale în divizie. Comanda militară din Zara va ține exerciții în toate trei armele.

La Przemysl va avea loc în August și o manevră de fortăreață.

Batalioanele de pioniri 1 și 5 vor face la Pojon poduri militare, batalionul 2 la Linz asemenea, ear' regimentul de căi ferate și telegraf se va exercia în construirea de căi ferate și linii telegrafice de război deodată cu manevrele corpului 10.

Între Przemysl și Lemberg vor avea loc înainte de manevrele cele mari exerciții de patru zile în divizie de cavalerie.

La manevre vor fi concentrați și reserșiți, anume la corpurile de armată 4, 10, 11, 13, pe câte 20 zile, ear' la celelalte pe câte 16 zile.

Corpurile 1, 3, 5, 6, 7, 10, 11 și 14 și comanda militară din Zara termină manevrele la 7 Septembrie; corpurile de armată 2, 8 și 12 la 3 Septembrie; corpul de armată 9 la 13 Septembrie și corpurile 4 și 13 la 20 Septembrie n.

Anarhiștii.

Din mai multe părți sosesc sciri, că anarhiștii continuă infernalele lor atentate cu materii explosive. În decursul zilei de ieri ni-au sosit următoarele sciri telegrafice: În Nivelles (Belgia) anarhiștii au încercat să arunce în aer locuința procurorului Isbecque. Explosiunea a și reușit, dar' a dărimat numai ușile și ferestrele locuinței. Făptuitorii sînt necunoscuți. Tot în Belgia, la Serrainge, au fost arestați 9 anarhiști.

În Lyon și Donai (Francia) s'au găsit deposite secrete de dinamită. Poliția a arestat mai multe persoane.

În Oporto (Portugalia) a aflat poliția în palatul regese ascunse 4 chilogramme de dinamită, 14 puscii și 56 revolvere. Patru anarhiști au fost arestați și au mărturisit, că scopul lor a fost să arunce în aer palatul regese și apoi să ocupe palatul guvernului și prefectura poliției.

În Spania s'au făcut în Madrid perchișiști la 4 Aprilie n. la clubul anarhiștilor, s'au sequestrat numeroase documente și s'au arestat 12 indiviți. Asemenea au fost arestați mai mulți anarhiști în Barcelona.

Din Paris se telegrafează mai departe, că după un nou interogator al lui Ravachol constatându-se autorii exploziunilor întemplate, cercetarea s'a terminat.

Prefectul poliției a primit o șatulă de tînichie pe post, în care experții au constat, că se află explosive de cele mai teribile.

Altă telegramă din Madrid spune, că la 5 l. c. n. anarhiștii au pus materii explosive pe scările ce duc la camera dela locuința presidentului camerei. Când atentatorii au voit să se depărteze, au fost observați și arestați. Din hîrtiile, care s'au aflat la dișii, s'a constatat, că ei au voit să arunce în aer, mai întâiu camera și senatul, apoi castelul regal. Ei voiau să se servească de patroane cu dinamită de 15 cm. de lungi. Poliția din Madrid a dat următorul comunicat despre această criminală întreprindere:

Doi indiviți s'au postat înaintea camerei și păreau a aștepta momentul, când ministrul-president va merge la cameră. Fiecare avea subsoară un mic pachet în forma unei butelii. Un timp oare-care au stat nehotărîți, apoi au eșit pe rînd din edificiul camerei. Poliția i'a arestat. Unul este Francez, Devac, și celalalt, Pereira, Portugez. La ei s'a aflat un act, intitulat: Ordinea de procedură a societății cosmopolite. În această hîrtie era descrisă ordinea, în care aveau să fie aruncate în aer: senatul, palatul de justiție, consiliul de miniștri, ministerul, palatul băncii naționale și castelul regal. Acest din urmă avea să fie aruncat în aer la 10 l. c. (Duminea Florilor), în decursul serviciului divin. Arestații au mărturisit tot.

La Paris publicul continuă a se ocupa de mișcările anarhiste.

Eroul zilei este chelnerul de birt, care a făcut ca Ravachol să fie arestat. Se numește Jules Lerot, a fost soldat: el cetia în toate zilele „Petit Journal”; a cetit într'o di semnalementele lui Ravachol; le-a ținut minte, și când a dat cu ochii de criminal, l'a cunoscut îndată.

I refectul de poliție i'a dat premiul de o mie de lei făgăduind agentului, care va descoperi pe Ravachol.

Ravachol locuia la Saint-Mandé de joce zile.

La 8 ale curentei dînsul se prezentase la nr. 68 din strada mare, unde era de închiriat o cameră, pe care o ceru pentru o luhă. Își dăte numele de Laurent.

Vedua Burgere, proprietara; îi răspunse, că nu poate să dea camera decât pentru trei luni. Dînsul primi s'o iee și pentru trei luni și plăti toți banii înainte pe timpul acesta, 80 de lei.

Vedua spune, că noul seu chiriș se prezentase foarte bine îmbrăcat, foarte modest, avînd aparența unui om de tot onest, și că dînsul eșia dimineața și adesea se întorcea după-ameați. Totdeauna când eșia, avea buzunarele cam umflate; credea că sînt hîrtiile sale de biuou.

— Probabil că erau cartușe de dinamită, adaugă dînsa. „Ah! în cine să te mai încreși, D-șule, dicea vedua povestind, dacă un mare criminal a putut să-și facă o față așa modestă”.

Toată presa parisiană este unanimă în a constata un fapt, care de altfel nici nu e de discutat; anume că motorul principal în urmărirea și prinderea înspăimîntătorului criminal, care a nenorocit Parisul, este presa. Toate forțele polițienesci erau mobilizate; oamenii brigădei de cercetări și investigații, ai brigădei speciale numită „Rougnol”, cei mai șireți copoi, care stăteau în retragere, au fost porniți în toate părțile, au muncit dînd în brînci: și totuși n'a făcut nimic nici unul. A fost dat unui chelner, care i' cetia jurnalul regulat, în fiecare zi, să facă o treabă care ar fi adus unui polițist, pe lîngă răsplată bănească, o mulțime de onoruri. Asta e cel puțin a două-decea oară când un jurnal e cauza prinderii unui criminal îngrozitor.

CRONICĂ

Dela Curte. Din Viena se scrie, că Sămbătă M. S. Monarchul a luat parte la vîntoarea de sitari aragiată de măiestrul vîntor al Curții pe moșia sa.

Ministri bolnavi. Foile din Budapesta aduc scirea despre îmbolnăvirea ministrului de honveți Fejérváry și a ministrului de comerț Baross. Starea lor de altfel nu inspiră îngrrijiri, dar' cu toate acestea e probabil, că nu vor pute participa la desbaterile asupra portofoliului lor în casa deputaților.

Un vicecomite nou. La Odorheiul-săcuiesc a fost ales cu majoritate de 55 voturi vicecomite fostul vicenotar Ugrou János, contra lui Pálffy Ferencz.